

Tre myter om kastesystemet

Myte: Kastesystemet bygger på et klart og entydigt hierarki. Øverst ligger braminerne. Dernæst følger Kshatriya, Vaisya og Sudra. Nederst ligger de kasteløse.

Forestillingen om det klart definerede hierarki bygger på den braminske fortolkning af kastesystemet, for braminerne har altid været Indiens stærkeste meningsdannere. I gamle dage var de samfundets præster og skriftekloge, de eneste som kunne læse og skrive. I dag udgør de stadig et overvældende flertal af forskere og journalister. Det var braminerne, som britiske koloniherrer og de første forskere vendte sig mod, da de skulle forstå kastesystemet. Og de kvitterede med en fortolkning, der underbyggede deres eget verdenssyn. Det var først da antropologernes bevægede sig ud i felten, at en ny virkelighed så dagens lys. Det viste sig, at de andre højkaster sjældent anerkendte bramineres overhøjhed. Ofte var de både rigere og mere magtfulde end braminerne, og forestillingen om bramineres spirituelle overlegenhed gjorde heller ikke det store indtryk. Som så ofte før, voksede status og anseelse ud af konkret magt.

Myte: Kasten er et udtryk for karmisk retfærdighed, og inderne accepterer deres skæbne med fatalistisk ro.

Igen er der tale om en braminsk ønsketænkning, hvor de laveste kaster anerkender højkasternes overhøjhed og accepterer deres lod i livet – at deres modgang er en kosmisk straf for pligtforsømmelse i et tidligere liv. Og at den eneste vej til frelse er, at gøre sin pligt i det nuværende. Dét betyder (meget passende), at man skal blive ved sin læst og følger sin kaste. Bhangierne tømmer latriner og Dhobierne vasker tøj, og dét gør de hele deres liv. Igen er det antropologisk forskning, som har kastet nyt lys over kastesystemet. Det

viser sig, at laveste kaster sjældent mener, at deres skæbne er retfærdig. Ej heller, at de er mere urene eller uværdige end højkasterne. I hvert fald ikke deres egen pågældende Jati, som de mener er fejlplaceret på hierarkiet. Mange kasteløse nærer en fortælling om deroute; at de engang var højkaster men havnede på bunden som følge af svig, krig eller uheld. Og inderst inde er de stadig højkaster, mens de eksisterende højkaste-jatier i virkeligheden er deres uretmæssige arvtagere. Indisk historie er fyldt med eksempler på kasteoprør og magtforskydninger. Hvis de svageste accepterer deres lod skyldes det frygt og afmagt, som alle mulige andre steder i verden.

Myte: De vigtigste elementer af kastesystemet er de fem hovedgrupper: Bramin, Kshatriya, Vaisya, Sudra og kasteløs.

De fleste indere lægger begrænset betydning i deres kaste. Til gengæld er deres subkaste, Jati'en, altafgørende. Det er Jati, der er styrende for deres beskæftigelse, og dén, der afgører hvem man gifter sig med. På den politiske slagmark er Jati'en styrende for politiske alliancer og rivaliseringer. Det er Jati'en, som den enkelte inder orienterer sig mod og er loyal overfor. Det indiske efternavn afspejler næsten altid Jati'en, det er deres identitet og kastesystemets vigtigste byggekloks. Så stærk er sammenhørighedsfølelsen inden for en Jati, at hvis en kasteløs Jati ved et trylleslag fik tildelt braminerstatus, ville dens medlemmer modsætte sig en sammenlægning med de etablerede bramiske Jatier. De ville fastholde deres egen Jati, med egne ritualer og traditioner og ikke mindst, giftermål inden for egne rækker. Medlemmer af en Jati vil aldrig opfatte sine egne som værende urene, men gerne de andre. Det gælder for alle, også for de kasteløse. Det er ikke kun braminerne, som opfatter de lavere kaster som urene. Det modsatte gør sig også gældende.

Kilder:

- Surinder Jodhka; Changing caste: Ideology, Identity and Mobility
- Dipankar Gupta; Interrogating Caste